

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อศึกษาครอบครัวของผู้พยายามฆ่าตัวตาย และการวิจัยเรื่องนี้เป็นเรื่องที่จะกระทบต่อสิทธิส่วนบุคคล ดังนั้นในการวิจัยจึงต้องคำนึงถึงจริยธรรมในการวิจัยเป็นเรื่องสำคัญ

การกำหนดประชากรและการเลือกผู้ให้ข้อมูลหลัก

ผู้ให้ข้อมูลหลักในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้พยายามฆ่าตัวตาย และบุคคลในครอบครัว (ที่ยินดีให้ข้อมูล) ที่เข้ารับการรักษารักษาครั้งแรกที่โรงพยาบาลศรีธัญญา โรงพยาบาลศิริราช วชิรพยาบาล และอาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร

สำหรับการวิจัยนี้ในครั้งนี้มีหลักการเลือกผู้ให้ข้อมูลหลัก จาก

1. ผู้พยายามฆ่าตัวตายที่เข้ารับการรักษายาที่โรงพยาบาลศรีธัญญา โรงพยาบาลศิริราช และวชิรพยาบาล ๕ อายุระหว่าง 18-25 ปี และมีสถานภาพโสด
2. เลือกเฉพาะผู้พยายามฆ่าตัวตายที่อยู่ในฐานะเป็นลูก อยู่อาศัยและได้รับการเลี้ยงดูจากครอบครัวที่มีพ่อ แม่ หรือในครอบครัวที่มีทั้งพ่อ แม่ พี่ น้อง ปู่ ย่า ตา ยาย ลุงป้า น้า อา และครอบครัวที่พ่อหรือแม่เลี้ยงดูลูกตามลำพัง จำนวน 10 ราย
3. บุคคลในครอบครัวของผู้พยายามฆ่าตัวตาย ได้แก่ พ่อ แม่ และบุคคลอื่นๆ ในครอบครัวที่ใกล้ชิดยินดีให้ข้อมูล และเป็นผู้ที่ภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 12 ราย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ เพศ อาชีพ สถานภาพสมรส การศึกษา รายได้ จำนวนสมาชิกในครอบครัว บทบาทภายในครอบครัว และวิธีการฆ่าตัวตาย
2. แนวคำถาม การสัมภาษณ์เชิงลึก เกี่ยวกับลักษณะครอบครัวของผู้พยายามฆ่าตัวตาย และเป็นคำถามแบบปลายเปิด ซึ่งจะประกอบด้วยแนวคำถาม 2 ชุด
ชุดที่ 1 ใช้สัมภาษณ์ผู้พยายามฆ่าตัวตาย
ชุดที่ 2 ใช้สัมภาษณ์สมาชิกในครอบครัว ได้แก่ พ่อ แม่ และบุคคลที่ใกล้ชิดในครอบครัว

3. สมุดจดบันทึกข้อมูล ซึ่งใช้จดบันทึกข้อมูลจากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ และข้อมูลจากการสังเกตขณะสัมภาษณ์ การบันทึกการสัมภาษณ์จะต้องได้รับอนุญาตจากผู้ให้ข้อมูลก่อนการบันทึกทุกครั้ง ประกอบด้วย

- ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์
- ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตพฤติกรรมต่างๆ ที่แสดงออกให้เห็นในขณะสัมภาษณ์
- ข้อมูลจากการวิเคราะห์ และข้อมูลที่ขาดหายไป ซึ่งจะกลับไปสัมภาษณ์

เพิ่มเติมในคราวต่อไป

4. หากต้องมีการบันทึกเสียง ผู้วิจัยจะต้องได้รับอนุญาตจากผู้ให้ข้อมูลทุกครั้ง

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอนหนังสือจากทางบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อแนะนำตนเองกับโรงพยาบาล

2. ติดต่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจาก โรงพยาบาลศิริราช โรงพยาบาลศรีธัญญา และ วชิรพยาบาล โดยขอทราบรายชื่อผู้พยายามฆ่าตัวตาย ที่มารับบริการบำบัดรักษาในโรงพยาบาล ดังกล่าวข้างต้น เฉพาะช่วงเวลาระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2547 - วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2548

3. ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง โดยศึกษาจากแฟ้มทะเบียนผู้ป่วย เพื่อผู้วิจัยจะได้คัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยเลือกเฉพาะที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครเป็นเกณฑ์

4. การแนะนำตัวผู้วิจัยให้กลุ่มเป้าหมายได้รู้จักในขั้นแรก โดยผ่านกระบวนการติดตามผลการบำบัดและฟื้นฟูสภาพจิตใจ จากเจ้าหน้าที่หน่วยติดตามผลของโรงพยาบาล โดยบอกถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย และวิธีการศึกษา ขอความร่วมมือในการเข้าร่วมวิจัย และชี้แจงการพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

4.1 การยินยอมให้ข้อมูล จะเป็นการยินยอมหลังจากผู้ให้ข้อมูลได้รับทราบถึง วัตถุประสงค์ของการศึกษา ขั้นตอน การนำข้อมูลไปใช้และจะให้เวลาผู้ยินยอมให้ข้อมูลตัดสินใจ ก่อนจะตกลงให้ความร่วมมือในการวิจัยทุกครั้ง

4.2 ในการเขียนรายงานการวิจัย จะไม่เปิดเผยนามที่แท้จริงของผู้ให้ข้อมูลและ หากจะต้องมีการบันทึกเสียงด้วยเทป จะต้องได้รับการอนุญาตจากผู้ให้ข้อมูลทุกครั้ง

5. เมื่อกลุ่มตัวอย่างยินดีเข้าร่วมวิจัย ผู้วิจัยจึงนัดหมาย เพื่อขออนุญาตเยี่ยมบ้าน ทำความรู้จักและแนะนำตัวเองสร้างความคุ้นเคยกับผู้ให้ข้อมูล โดยจะคำนึงถึงความสมัครใจและความสะดวกของกลุ่มตัวอย่างเป็นหลัก

6. เนื่องจากเรื่องที่ต้องขอทราบข้อมูลนั้น เป็นเรื่องที่กระทบต่อความรู้สึกได้ง่าย ผู้วิจัยจึงต้องพยายามสร้างความคุ้นเคย และเป็นกันเองในการพูดคุยให้มากที่สุด ผู้วิจัยมีต้องการให้ผู้ถูกวิจัยรู้สึกว่าคุณเองกำลังถูกซักถาม สอบสวน หรือการสัมภาษณ์โดยตรง

7. ในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกเพื่อเก็บข้อมูลด้านต่าง ๆ ผู้วิจัยพยายามให้การสัมภาษณ์นั้นกลมกลืนกับการพูดคุยปกติให้มากที่สุด บางครั้งได้มีการนัดไปชมภาพยนตร์ หรือรับประทานอาหารร่วมกัน และในระหว่างการสนทนา ผู้วิจัยพยายามแทรกบทสัมภาษณ์ตามแนวคำถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นในชุดที่ 1 และชุดที่ 2 สำหรับบุคคลใกล้ชิดในครอบครัว ในการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยขออนุญาตบันทึกเสียงเพื่อเก็บรายละเอียดให้ได้ครบถ้วนเพื่อไว้ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลอีกครั้งหนึ่ง

8. ผู้วิจัยใช้เทคนิคการสังเกตแบบมีส่วนร่วม เช่น สังเกตการทำกิจกรรมต่าง ๆ ของสมาชิกในครอบครัว การดำเนินชีวิตประจำวันในช่วงเวลาที่ผู้วิจัยไปทำการวิจัยและเข้าร่วมการทำกิจกรรมนั้น ๆ สังเกตปฏิกริยาโต้ตอบของสมาชิกแต่ละคน การสื่อสารกันระหว่างคนในครอบครัว บันทึกการสังเกตและจัดทำประวัติของแต่ละคนในส่วนของข้อมูลพื้นฐานและประเมินความสัมพันธ์ด้านต่าง ๆ ในครอบครัว

9. ผู้วิจัยใช้เวลาในการพบปะพูดคุย และเยี่ยมบ้านกับกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่ม สัปดาห์ละ 2 วัน และจะใช้เวลากับแต่ละกลุ่มตัวอย่าง อย่างน้อย 2 สัปดาห์ (ซึ่งบางกรณีอาจใช้เวลามากหรือน้อยกว่านั้น)

การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล

ตรวจสอบสามเส้าจากวิธีการเก็บข้อมูลที่แตกต่างกัน ได้แก่ การสังเกต การสัมภาษณ์ ระดับลึก และศึกษาจากเอกสารแล้วได้ข้อมูลตรงกัน

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์จากการสัมภาษณ์ระดับลึก การสังเกต และการเข้าไปมีส่วนร่วม ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา และตีความตามคำพูด โดยใช้องค์ประกอบของครอบครัวเป็นประเด็นหลักในการวิเคราะห์

1. ในแต่ละวันที่มีการสัมภาษณ์ จะนำบันทึกข้อมูลสนามมาแยกแยะแฟ้มข้อมูลหลัก เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของข้อมูลที่ได้ หากไม่สมบูรณ์จะหาข้อมูลเพิ่มเติม

2. จัดหมวดหมู่ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และการสังเกตในแต่ละครอบครัว เป็นหัวข้อย่อย ๆ ซึ่งข้อมูลในหัวข้อย่อยนี้ได้จากประโยคที่มีความสอดคล้องกันในด้านความหมาย หลังจากนั้น จึงรวบรวมหัวข้อย่อย เพื่อนำไปสู่หัวข้อใหญ่ของประเด็นการศึกษา

3. นำสิ่งที่ค้นพบได้มาสรุปโยงความสัมพันธ์เชิงเหตุผลในองค์รวม ให้เห็นภาพรวมว่า ครอบครัวมีบทบาทในการสร้างความกดดันหรือยับยั้งต่อเหตุการณ์พยายามฆ่าตัวตายของ

สมาชิกในครอบครัวอย่างไรบ้าง ทั้งก่อนเกิดเหตุการณ์ ขณะเกิดเหตุการณ์และภายหลังจากเกิดเหตุการณ์

การจัดทำรายงานและการนำเสนอ

เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยจึงนำเสนอข้อมูลในรูปแบบการพรรณนา ให้เห็นถึงองค์ประกอบแต่ละด้านของครอบครัว เช่น รูปแบบของครอบครัว แบบแผนการเลี้ยงดู ลักษณะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ลำดับที่ของการเป็นบุตร ความสัมพันธ์กับพ่อแม่ ความสัมพันธ์กับญาติพี่น้อง การสื่อสารระหว่างสมาชิกในครอบครัว การมีกิจกรรมร่วมกันของสมาชิกในครอบครัว สาเหตุของการพยายามฆ่าตัวตาย ผลที่เกิดขึ้นต่อตัวผู้พยายามฆ่าตัวตาย และผลต่อครอบครัวของผู้พยายามฆ่าตัวตาย